

ORTAÖĞRETİM ALAN ÖĞRETMENLİĞİ TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN PROFİLİ, BEKLENTİ ve SORUNLARI (OSMANGAZI ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Arş. Gör. Hüseyin Anılan*
Arş. Gör. İlknur Şentürk**

Arş. Gör. Pınar Girmen***
Arş. Gör. Abdülkadir Öztürk****

ÖZET

Eğitim Fakültelerinin ilgili bölümleri dışında, ortaöğretime alan öğretmeni yetiştirme görevi, ilgili yasa gereği, Eğitim Fakülteleri ve Enstitüler işbirliğiyle, tezsiz yüksek lisans programları yoluyla da yürütülmektedir. Araştırmanın amacı Osmangazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Fen ve Matematik Alanlar Öğretmenliği ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Alanlar Öğretmenliği öğrencilerinin profilini, sorunlarını ve programa ilişkin beklentilerini belirlemektir. Araştırma evrenini Osmangazi Üniversitesi Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında Örneklem alma yoluna gidilmemiş, araştırma evreninin tümüne ulaşılmıştır. Araştırma varolan durumunu saptamayı amaçlayan, tarama (survey) modelindedir. Veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen ve geçerlik-güvenirliliği test edilmiş anket kullanılmıştır. Bu araştırmayla, tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin profili, programa ilişkin beklenti ve sorunlarından yola çıkarak, tezsiz yüksek lisans programlarının, çağdaş yaklaşımlar ve gelişmeler doğrultusunda yeniden gözden geçirilmesine yönelik bulgu ve önerilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

THE PROFILES OF THE STUDENTS ATTENDING THE SECONDARY EDUCATION FIELD TEACHING WITHOUT THESIS: OSMANGAZI UNIVERSITY CASE

ABSTRACT

Under the law concerned, in addition of the departments of the Faculties of Education, the task to educate teachers for secondary education has been given to the programmes without thesis which are carried out in coordination with the faculties of education and the related institutes. The purpose of the study is to reveal the profiles, problems and expectations as to the programme of the students attending Osmangazi University, Institute of Science, Science and Mathematics Field Teaching and Institute of Social Sciences, Social Fields Teaching. The field of the study is the students registered at Secondary Education Teaching Master Programme Without Thesis at Osmangazi University. No sample group was appointed for the study and the students in the study field were reached. The purpose was to determine the current situation, which was a survey in nature. A questionnaire was used to get the opinions of the students, which was developed by the researchers and whose reliability and validity analyses were also made. With this study, findings as to the profiles, expectations and problems of the students attending the programmes without thesis were evaluated and suggestions were made to improve the programme in the light of the contemporary developments and approaches.

GİRİŞ

Öğretmen yetiştirme, çok boyutlu bir konudur. Öğretmen adaylarının seçimi, hizmet öncesi eğitimi, okul uygulamaları, hizmet içi eğitimi gibi konular, tümüyle öğretmen yetiştirme kavramı içinde yer alır. İyi ve nitelikli

öğretimi öğretmenlerin yerine getirdiği düşünüldüğünde, bir eğitim sisteminin en önemli ögesinin öğretmen olduğu yadsınamaz.

Öğretmen yetiştirmede iki temel sorun (nicelik ve nitelik), gündemdeki yerini sürekli korumaktadır. Bu sorunla-

* Osmangazi Üniversitesi - Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü,

** Hacettepe Üniversitesi - Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü,

*** Osmangazi Üniversitesi - Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü,

**** Gazi Üniversitesi - Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü,

e-mail: hanilan@ogu.edu.tr

e-mail: isenturk@ogu.edu.tr

e-mail: pgirmen@ogu.edu.tr

e-mail: akozturk@ogu.edu.tr

rın aşılması ve öğretmenliğin bir meslek haline gelmesi ve toplumsal statüsünün yükseltilmesi konusunda, Cumhuriyet'in başlangıcından günümüze kadar birçok gelişme kaydedilmiş olmasına rağmen, istenilen düzeye ulaşılmış olduğunu söylemek oldukça güçtür. Bu amaçla, sistem içinde yeni yeni düzenlemelere ve arayışlara gidildiği görülmektedir.

Bu arayışlar doğrultusunda, YÖK Yürütme kurulunun 4 Kasım 1997 tarihli kararı ile eğitim fakültelerine yeni bir yapılanma getirilmiş öğretmen eğitimi yeniden düzenlenmiştir.

Yeniden yapılanma ile dal öğretmenleri iki yolla yetişmektedir:

1. Bazı dallar için öğretmen adayları 4 yıl öğrenim göreceklidir: Türkçe, yabancı diller, güzel sanatlar, beden eğitimi, özel eğitim, bilgisayar ve öğretim teknolojileri bölümleridir. Bu dallara ilişkin öğretmenlik meslek dersleri de 4 yıllık lisans öğrenimi ile bütünleştirilmiştir.
2. Bazı dallar için öğretmen adayları 3.5 + 1.5 veya 4 + 1.5 yıl öğrenim göreceklere, böylece tezsiz yüksek lisans yapmış olacaklardır. Ortaöğretim fen ve matematik alanları, sosyal alanlar bölümleri.

Bir başka anlatımla, fen ve edebiyat fakültelerinde 4 yıllık lisans öğrenimini tamamlayanlar, öğretmen olmak isterlerse, üniversitelerde kurulmuş ya da kurulacak eğitim bilimleri enstitülerinde öğretim yöntemleri ağırlıklı tezsiz yüksek lisans yaparak öğretmen adayı olabileceklerdir. Tezsiz yüksek lisansın süresi üç yarıyıldır.

Bu yeniden düzenlemenin olumlu yanları bulunduğu gibi, ülkemiz koşulları ve gerçekleri açısından olumsuz yanları da bulunmaktadır. Özellikle nitelikli öğretmen ve yeter sayıda öğretmen yetiştirme bakımından bu düzenlemenin gerçekçi ve doyurucu olduğu söylenemez (Kavcar, 2003, s. 84). Öte yandan programın etkililiğini ortaya koyan bir başka unsurun da programın girdileri olarak görülen öğrenci nitelikleri olduğu gözardı edilmemelidir. Bu nedenle program kadar, programa gelen öğrencilerin niteliğinin de tartışılması gerekmektedir.

Araştırmanın Amacı: Bu araştırmanın amacı, Osmangazi Üniversitesi, Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programına devam eden öğrencilerin profilini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu genel amaç doğrultusunda öğrencilerin;

1. Kişisel özellikleri,
2. Aileleri ile ilgili özellikleri,
3. Eskişehir'de barınma durumları,
4. Ortaöğretim alan öğretmenliği programına ilişkin algıları,
5. Ekonomik durumları,

6. Katıldıkları sosyo-kültürel etkinlikler ve boş zaman etkinlikleri,
7. Geleceğe ilişkin kaygı ve beklentileri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

YÖNTEM

Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Alan Öğretmenliği öğrencilerinin; sosyo-ekonomik özelliklerini, kaygı ve beklentilerini ortaya koymayı hedefleyen bu çalışmada, tarama/survey araştırma yöntemi kullanılarak var olan durum ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Evren ve Örneklem: Araştırmanın çalışma evrenini, 2002-2003 öğretim yılında OGU'de eğitim-öğretime devam eden Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Orta Öğretim Alan Öğretmenliği öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada evrenin tamamına ulaşılmıştır.

Veri Toplama Aracı: Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anketin hazırlanması için literatür taraması yapılarak, benzer çalışmalarda kullanılan anketler incelenmiştir. Hazırlanan taslak anket formu uzman görüşleri doğrultusunda düzenlenerek son şeklini almıştır. Anketin geçerliliği için uzman kanıları yeterli görülürken, güvenilirlik için yapılan analizde cronbach alfa katsayısı hesaplanmış 0,81 değeri bulunmuştur.

Verilerin Toplanması: Veri toplama aracı, araştırmacılar tarafından Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Orta Öğretim Alan Öğretmenliği bölümünde tezsiz yüksek lisans öğretmenliği programına devam eden 207 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulama sonucunda geri dönen anket sayısı 198'dir. Doldurulmayan, geçersiz sayılan anketler elenmiş, sonuçta 186 anketin geçerli olduğu görülmüştür. Toplanan veriler araştırmacılar tarafından bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

Verilerin Çözümlemesi: Toplanan veriler bilgisayar desteğiyle, SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Ankette bulunan her bir soruya öğrencilerin tümünün verdiği tepkilerin toplam frekans ve yüzdesi belirlenmiştir. Bu bulgular yedi boyutta toplanmış ve alt başlıklar halinde yorumlanmıştır.

Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programı Öğrencilerinin Profili, Beklenti ve Sorunları

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde veri toplama aracı yoluyla öğrencilerden toplanan verilerin istatistiksel çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgulara ve bunların yorumlarına yer verilmiştir.

Tablo 1. Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Öğrencilerinin Kişisel Özellikleri

Kişisel Bilgiler		N	%
Bölüm	Biyoloji	30	16,1
	Kimya	20	10,8
	Fizik	22	11,8
	Matematik	30	16,1
	Edebiyat	34	18,3
	Tarih	50	26,8
Yaş	20-22	40	21,5
	23-26	142	76,3
	27-30	2	1,1
	30-üstü	2	1,1
Ortaöğretim Kurumu	Genel Lise	118	63,4
	Anadolu Lisesi	16	8,6
	Fen Lisesi	6	3,2
	Meslek Lisesi	20	10,8
	Özel Lise	4	2,2
	Başka	22	11,8
Mezuniyet Derecesi	Orta	20	10,8
	İyi	116	62,4
	Pekiyi	50	26,9
Yarı Zamanlı Çalışıyor mu?	Evet	40	21,5
	Hayır	146	78,5

Tablo 1'de görüldüğü gibi araştırma kapsamına alınan öğrencilerin bölümlere göre dağılımlarının birbirlerine yakın olduğu dikkat çekmektedir. Ortaöğretim alan öğretmenliği öğrencilerinin % 76.3'ü 23-26 yaşları arasında bulunmaktadır. Öğrencilerin % 63.4'ünün genel lise mezunu olduğu görünürken en düşük yüzdeye sahip orta öğretim kurumunun % 2.2 ile özel liseler olduğu görülmektedir. Ortaöğretim alan öğretmenliğine kaynaklık eden orta öğretim kurumunun genel liseler olduğu söylenebilir. Ortaöğretim alan öğretmenliği programına devam eden öğrencilerin mezuniyet dereceleri bakımından durumları incelendiğinde; % 62.4'ünün iyi derecede mezuniyet değerine sahip oldukları görülmektedir. Yine tabloda görüldüğü gibi öğrencilerin % 21.5 yarı zamanlı bir işte çalışmaktadır.

Tablo 2. Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Öğrencilerinin Ailelerine İlişkin Özellikler

Ailevi Bilgiler		N	%
Ailenin Yerleşim Birimi	Köy	4	2,2
	Belde	6	3,2
	İlçe	38	20,4
	Şehir	138	74,2
Ailedeki Birey Sayısı	3 Kişi	28	15,2
	4 Kişi	76	40,9
	5 Kişi	60	32,3
	6 Kişi ve Üstü	22	11,9
Annenin Öğrenim Durumu	Okur-Yazar Değil	4	2,2
	Okur-Yazar	8	4,3
	İlkokul Mezunu	120	64,5
	Ortaokul Mezunu	6	3,2
	Lise Mezunu	26	14,0
	Fak. ve Yük. Ok. Mezunu	22	11,8
Lisans Üstü	0	0	
Babanın Öğrenim Durumu	Okur-Yazar Değil	6	3,2
	Okur-Yazar	8	4,4
	İlkokul Mezunu	66	35,5
	Ortaokul Mezunu	26	14,0
	Lise Mezunu	30	16,1
	Fak. ve Yük. Ok. Mezunu	44	23,7
Lisans Üstü	6	3,2	
Annenin Mesleği	Ev Hanımı	146	78,5
	Emekli	12	6,5
	Öğretmen	16	8,6
	Memur	6	3,2
	İşçi	2	1,1
	Serbest Meslek	4	2,2
Babanın Mesleği	Emekli	78	42,0
	Öğretmen	22	11,8
	Memur	24	12,9
	İşçi	4	2,2
	Serbest Meslek	58	31,2
Ailenin Ev Durumu	Ev sahibi	160	86,0
	Kiracı	20	10,8
	Lojman	6	3,2
Ailenin Toplam Geliri	200-400	20	10,8
	401-600	32	17,2
	601-800	44	23,7
	801-Üstü	90	48,4

Tablo 2'de görüldüğü gibi, öğrencilerin ailelerinin % 74.2'si şehir, % 20.4'ü ilçe, % 3.2'si belde ve % 2.2'si de köylerde oturmaktadır. Bu bulgular, öğrencilerin ailelerinin dörtte üçünün şehirde yaşadığını ve dolayısıyla öğrencilerin daha çok kent kökenli olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin % 40.9'unun ailedeki birey sayısı 4, % 32.3'ünün 5'dir. Buna göre, öğrencilerin yaklaşık yarısının 4 ve

5 kişiden oluşan küçük ailelere sahip olduğu söylenebilir. Tablo 2’de görüldüğü gibi öğrencilerin % 64.5’inin annesinin ilkökul mezunu, % 11.8’i de fakülte ve yüksek okul mezunudur. Bulgular doğrultusunda orta öğretim alan öğretmenliği programına devam eden öğrenci annelerinin eğitim düzeylerinin genelde düşük olduğu söylenebilir. Öğrencilerin babalarının öğrenim durumuna bakıldığında %35.5’inin ilkökul mezunu olduğu, % 23.7’sinin de fakülte ve yüksek okul mezunu olduğu görülmektedir. Orta öğretim alan öğretmenliği öğrencilerinin annelerinin büyük bir çoğunluğu ev hanımıdır. Babalarının ise % 31.2’sinin serbest meslek sahibi olduğu, % 42’sinin de emekli olduğu görülmektedir. Öğrenci aileleri, % 86 oranında kendi evinde oturmaktadır. Maddi gelir açısından incelendiğinde ailelerin % 48.4’ü 801 milyon ve üstünde gelire sahiptir.

Tablo 3. Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Öğrencilerinin Eskişehir’de Barınma Durumları

Barınma Durumu		N	%
Kaldığı Yer	Öğrenci Yurdu	42	22,6
	Evde (Yalnız)	16	8,6
	Evde (Arkadaşlarla)	58	31,2
	Ailesiyle Birlikte	64	34,5
Memnuniyet Düzeyi	Akraba Yanında	6	3,1
	Çok Memnun	96	51,7
	Kısmen Memnun	78	42
	Memnun Değil	12	6,3

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin % 34.5’i ailesiyle, % 31.2’sinin arkadaşlarıyla kiraladıkları evlerde kaldıkları görülmektedir. % 22.6 oranında bir öğrenci, grubu öğrenci yurdunda kalmakta, % 8.6 ortaöğretim alan öğretmenliği öğrencisi de tek başına bir evde kalmaktadır. Bulgular, öğrencilerin yarısından fazlasının Eskişehir dışından geldiklerini göstermektedir. Öğrencilerin kaldıkları yerden memnun olup olmadıklarını gösteren dağılımlar Tablo 3’de gösterilmektedir. % 51.7 oranında öğrencinin kaldıkları yerden memnun oldukları, % 6.3 oranında öğrencinin ise memnun olmadığı görülmektedir. Kısmen memnun olan öğrenci oranı % 42 dir. Bu oranlar öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun kaldıkları yerden kısmen de olsa memnun olduğunu göstermektedir.

Tablo 4. Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Öğrencilerinin Programa İlişkin Algıları

Öğrencilerin Program Algıları		N	%
OAÖP Seçme Nedeni	Öğretmenliğin Cazip Olması	42	22,6
	Öğret. Yetenek. Uygun Olması	56	30,1
	Ailesinin İsteği	16	8,6
	İş Bulamama Kaygısı	62	33,3
	Gelirin Yüksek Olacağı Beklentisi	0	0
	Başka Nedenlerle	10	5,4
OAÖP’nin Tatmin Düzeyi	Oldukça	76	40,9
	Kısmen	96	51,6
	Hiç	14	7,6
OAÖP’ni Sunan Üniv. Beklenen Hizmet	Nitelikli Eğitim	108	58,1
	Düşünme ve Araştır. Yöneltilme	46	24,7
	Meslek Kazandırması	28	15,1
	Başka	4	2,2

Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin % 22.6’sının öğretmenlik mesleğini cazip buldukları görülmektedir. % 30.1’i öğretmenlik mesleğini yeteneklerine uygun bulurken, % 33.3’ünün iş bulamama kaygısından dolayı orta öğretim alan öğretmenliği programını tercih ettikleri görülmektedir. Ortaöğretim alan öğretmenliğine devam eden ve ankete katılan öğrencilerin hiçbiri öğretmenlik mesleğinin gelirinin yüksek olacağını düşünmemektedir. Tablo 4’de orta öğretim alan öğretmenliği programının, öğrencilerin çoğunu kısmen de olsa tatmin ettiği görülmektedir. Orta öğretim alan öğretmenliği programını veren üniversiteden öğrencilerin, en çok beklediği hizmetin %58.1 oranı ile nitelikli eğitim olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Öğrencilerinin Ekonomik Durumları

Ekonomik Olanaklar		N	%
Öğrenim Giderlerinin Nasıl Karşılandığı	Aileden	138	74,2
	Kredi	14	7,5
	Burs	6	3,2
	Çalışarak	26	14,0
	Başka	2	1,1
Ortalama Aylık Gider	0-100 Milyon	10	5,4
	101-200 Milyon	30	16,1
	201-300 Milyon	64	34,4
	301-400 Milyon	54	29,0
	400-Üstü	28	15,1
Gelir Gider İçin Yeterlimi	Yeterli	100	53,8
	Kısmen	74	39,8
	Yetersiz	12	6,5

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin % 74.2’sinin öğrenim giderlerinin aileleri tarafından karşılandığı, %14’ünün de öğrenim giderlerini çalışarak karşıladıkları görülmektedir. Tablo 5’de görüldüğü gibi ortalama olarak öğ-

Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programı Öğrencilerinin Profili, Beklenti ve Sorunları

rencilerin aylık giderleri 300 milyon civarındadır. Öğrencilerin ellerine geçen paranın yeterliliği açısından durumlarına bakıldığında, % 53'ü ellerine geçen parayı yeterli bulurken, % 39.8'i kısmen yeterli, % 6.5'i de yetersiz bulmaktadır.

Tablo 6. Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel Etkinlikler ve Boş Zaman Etkinlikleri

Sosyo-Kültürel Etkinlikler		N	%	
Gazete Okuma Sıklığı	Hergün	120	64,5	
	Haftada bir	26	14,0	
	Ayda bir	0	0	
	Tesadüfi	38	20,4	
	Hiç	2	1,1	
Gazetede Okunan Sayfa	Haber	Okuyan	144	77,4
		Okumayan	42	22,6
	Ekonomi	Okuyan	32	17,2
		Okumayan	154	82,8
	Spor	Okuyan	44	23,7
		Okumayan	142	76,3
	Mizah	Okuyan	42	22,6
		Okumayan	144	77,4
	Politika	Okuyan	62	33,3
		Okumayan	124	66,7
	Kültür	Okuyan	88	47,3
		Okumayan	98	52,7
	Sanat	Okuyan	32	17,2
		Okumayan	154	82,8
Tv	Okuyan	32	17,2	
	Okumayan	154	82,8	
Boş Zamanları Değerlendirme Biçimi	Spor	Yapan	70	37,6
		Yapmayan	116	62,4
	Müzik	Dinleyen	120	64,5
		Dinlemeyen	66	35,5
	Klüp, Dern.	Çalışan	10	5,4
		Çalışmayan	176	94,6
	Kitap, Dergi	Okuyan	156	83,9
		Okumayan	30	16,1
	Gazete	Okuyan	60	32,3
		Okumayan	126	67,7
Televizyon	Okuyan	120	64,5	
	Okumayan	66	35,5	
Düzenli Olarak İzlenen Dergi Türü	Kültürel	52	28,0	
	Sportif	0	0	
	Otomobil	0	0	
	Bilişim	0	0	
	Bilimsel	20	10,8	
Yok	114	61,3		

Sosyo-Kültürel Etkinlikler		N	%	
Televizyon Seyretme Sıklığı	Çok Sık	40	21,5	
	Ara Sıra	144	77,4	
	Hiç	2	1,1	
Sinemaya Gitme Sıklığı	Çok Sık	6	3,3	
	Ara Sıra	176	94,6	
	Hiç	4	2,2	
Sinemada Tercih Edilen Film Türü	Müzikal	İzleyen	10	5,4
		İzlemeyen	176	94,6
	Tarihi	İzleyen	52	28
		İzlemeyen	134	72
	Duygusal	İzleyen	88	47,3
		İzlemeyen	98	52,7
	Bilim Kurgu	İzleyen	40	21,5
		İzlemeyen	146	78,5
	Macera	İzleyen	78	41,9
		İzlemeyen	108	58,1
	Polisiye	İzleyen	16	8,6
		İzlemeyen	170	91,4
Komedi	İzleyen	54	29	
	İzlemeyen	134	71	
Belgesel	İzleyen	22	11,8	
	İzlemeyen	164	88,2	
Kitap Okuma Sıklığı	Çok Sık	66	35,5	
	Ara Sıra	114	61,3	
	Hiç	6	3,3	
Okunan Kitap Türü	Şiir	Okuyan	24	12,9
		Okumayan	162	87,1
	Deneme	Okuyan	68	36,6
		Okumayan	118	63,4
	Hikaye	Okuyan	26	14,0
		Okumayan	160	86,0
	Roman	Okuyan	128	68,8
		Okumayan	58	31,2
	Mizah	Okuyan	20	10,8
		Okumayan	166	89,2

Tablo 6 incelendiğinde; öğrencilerin % 64.5'inin her gün gazete okudukları, % 20.1'inin tesadüfen, % 14.1'inin haftada bir gazete okudukları görülmektedir. Öğrencilerin, gazetenin en çok haber ve kültür-sanat sayfalarını okudukları Tablo 6'da görülmektedir. Öğrencilerin boş zaman değerlendirme biçimi Tabloda incelendiğinde % 64.5'inin boş zamanlarında müzik dinlediği ve televizyon izlediği görülmektedir. % 83.9 oranında öğrenci de boş zamanlarını kitap, dergi ve gazete okuyarak geçirmektedir. Öğrencilerin %28'inin kültürel dergilerden biri-

ni düzenli olarak izledikleri % 10.8'inin bilimsel dergilerden birini düzenli olarak izledikleri, % 61.3'ünün de herhangi bir dergiyi düzenli olarak izlemedikleri görülmektedir. Televizyon seyretme sıklığı açısından tablo incelendiğinde, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun ara sıra televizyon seyrettiği görülmektedir. Öğrencilerin sinemaya gitme sıklıkları da televizyon seyretme sıklığı ile paralellik göstermektedir. Sinemada öğrencilerin en çok tercih ettikleri film türü % 47.3 oranıyla duygusal filmler, % 41.9 oranıyla macera filmleridir. Tablo 6 incelendiğinde, % 35.5'inin çok sık, % 61.3'ünün ara sıra % 3.3'ünün de h,ç kitap okumadığı görülmektedir. Öğrencilerin en çok tercih ettikleri edebi tür % 68.8 oranıyla romandır.

Tablo 7. Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Öğrencilerinin Geleceğe İlişkin

Geleceğe İlişkin Kaygı ve Beklentiler		N	%
Yaşam Sorunları	Ortama ve Şehre Yabancılık	6	3,2
	Ekonomik Sorunlar	96	51,6
	İletişim	4	2,2
	Sosyal Yaşamdan Hoşnutsuzluk	18	9,7
	Başarısızlık Kaygısı	16	8,7
	Ailesel Sorunlar	4	2,2
	Öğrenimle İlgili Sorunlar	30	16,1
	Başka	12	6,5
Gelecekle ilgili Düşünceler	Ümitli	88	47,3
	Kestiremiyor	72	38,7
	Ümitsiz	26	14,0

Tablo 7'de öğrencilerin ekonomik sorunları bir yaşam sorunu olarak görme durumları gösterilmiştir. Öğrencilerin % 51.6'sı ekonomik sorunları, % 16.1'i öğrenimle ilgili sorunları, % 9.7'si sosyal yaşamdan hoşnutsuzluğu % 8.7'si başarısızlık kaygısını yaşam sorunu olarak algılamaktadır. Öğrencilerin gelecekle ilgili düşünceleri tablodan incelendiğinde; % 47.3'ünün ümitli, % 38.7'sinin kararsız % 14'ünün ümitsiz olduğu görülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde veri toplama aracı yoluyla öğrencilerden toplanan verilerin istatistiksel çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgulardan hareketle ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlar doğrultusunda geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar:

1. Öğrencilerin Kişisel Özelliklerine İlişkin Sonuçlar

- Araştırma kapsamına alınan ortaöğretim alan öğretmenliği öğrencilerinin çoğunluğu 23-26 yaşlar arasındadır. Yine öğrencilerin çoğunluğu (% 63. 4), genel lise mezunudur ve lisanslarını iyi derece ile tamamlamışlardır.

2. Öğrencilerin Ailelerine İlişkin Sonuçlar

- Öğrenci ana-babalarının genel olarak eğitim düzeyleri düşük olup, annelerin % 64.5'i, babaların % 35.5'i ilköğretim mezunu, babaların %23.7'si, annelerin % 11.8'i fakülte ve yükseköğretim mezunudur.
- Öğrenci ailelerinin yaklaşık yarısı, 4-5 kişiden oluşan çekirdek aileye sahip olup % 86'sının oturdukları ev kendi evleridir. Öğrenci ailelerinin yaklaşık yarısının toplam aylık geliri 801 milyon ve üstüdür.

3. Öğrencilerin Eskişehir'de Barınma Durumuna İlişkin Sonuçlar

- Öğrencilerin % 34.5'i ailesiyle birlikte, % 31.2'si arkadaşlarıyla kiradıkları evde kalmaktadır. Öğrencilerin yaklaşık yarısı kaldıkları mekanlardan memnundur.

4. Öğrencilerin Programa İlişkin Algılarıyla İlgili Sonuçlar

- Öğrenciler, ortaöğretim alan öğretmenliği programını seçme nedeni olarak %33.6 oranıyla iş bulamama kaygısını ve % 22.6 oranıyla öğretmenliğin cazip olmasını göstermişlerdir.
- Öğrencilerin çoğu ortaöğretim alan öğretmenliği programından tatmin olmaktadır.
- Öğrencilerin ortaöğretim alan öğretmenliği programını sunan üniversiteden bekledikleri hizmet % 58.1 oranıyla nitelikli eğitimdir.

5. Öğrencilerin Ekonomik Durumlarına İlişkin Sonuçlar

- Öğrencilerden % 74.2'sinin öğrenim giderleri aileleri tarafından karşılanmaktadır.
- Öğrencilerin ortalama olarak aylık gelirleri 300 milyon civarındadır.
- Öğrencilerin yaklaşık yarıdan fazlası gelirini yeterli bulmaktadır

6. Öğrencilerin Katıldıkları Sosyo-Kültürel Etkinlikler ve Boş Zaman Etkinliklerine İlişkin Sonuçlar

- Öğrencilerin yaklaşık yarısı gündelik gazete okumaktadır.
- Öğrencilerin % 64.5'i boş zamanlarında televizyon izlemekte ve müzik dinlemektedir.
- Öğrencilerin % 83.9'u boş zamanlarında kitap, dergi ve gazete okumaktadır.

7. Öğrencilerin Geleceğe İlişkin Kaygı ve Beklentileriyle İlgili Sonuçlar

- Öğrencilerin %51.6'sı ekonomik sorunları bir yaşam sorunu olarak görmektedir.
- Öğrencilerin % 47.3'ü gelecek hakkında ümitsizdir.

Öneriler:

1. Yerel düzeyde yapılmış olan bu çalışma daha büyük bir örneklem grubu alınarak ulusal çapta yapılabilir.
2. Öğrencilerin programa ilişkin nitelikli eğitim beklentilerini karşılamak için üniversiteler olanaklarını artırmalı, varolanları da akılcı kullanmalıdır
3. Öğrencilerin sosyo-kültürel etkinliklere katılımını artırıcı tedbirler üniversiteler tarafından alınmalı ve öğrenciler bu yönde teşvik edilmelidir.
4. Öğretmen yetiştirmede esas olan 'genel kültür, özel alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisi' alanları program kapsamında olmasına rağmen genel kültür boyutu açısından program yeniden ele alınabilir.

KAYNAKÇA

- BAKSAN, Gülsün. (2001). **Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmen Yetiştirmede Yeniden Yapılanma**. Ankara: Denge Matbaacılık.
- Devlet Planlama Teşkilatı. (1995). **Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı**. (1996-2000). Ankara.
- GÖK, Fatma. Ve Rifat OKÇABOL. (1999). **Öğretmen Profili Araştırma Raporu. 75 Yılda Eğitim**. İstanbul: Türk Tarih Vakfı Yayınları.
- GÖKÇE, Birsen. (1984). **Ortaöğretim Gençliğinin Beklenti ve Sorunları**. Ankara: M. E. B. Yayınları.
- GÖKMEN, Hülya ve Diğerleri. (1985). **Yükseköğretim Öğrencilerinin Serbest Zaman Etkinlikleri Kendilerini Gerçekleştirme Düzeyleri**. Ankara: MEGSB.
- KARASAR, Niyazi ve Diğerleri. (1999). **Anadolu Üniversitesi Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel ve Sosyo-Ekonomik Özellikleri İle Beklenti ve Sorunları**. Eskişehir: T. C. Anadolu Üniversitesi Yay. No: 1097.
- KAVCAR, Cahit. (2003). **Alan Öğretmeni Yetiştirme. Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Ulusal Sempozyumu**. Ankara: Tekışık Yayıncılık.
- KÖKNEL, Özcan. (1979). **Cumhuriyet Gençliği ve Sorunları**. İstanbul: Cem yayınevi.
- TANRIÖĞEN, Abdurrahman ve Diğerleri. (2002). **Denizli İli Öğretmen Profili ve Eğitim Sorunları**. Yayınlanmamış Araştırma.